

SUDAN CUMHURİYETİ

ÜLKERAPORU

2016

TEMEL BİLGİLER

Ülke Adı: Sudan Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 1 861 484 km²

Yönetim Biçimi: Cumhuriyet / Başkanlık Sistemi

Devlet Başkanı: Umar Hassan Ahmad AL-BASHIR (16 Ekim 1993'den beri)

Devlet Başkan Yardımcıları: Hassan Salih BAKRI ve Hasabu Mohamed ABDEL RAHMIN (3 Aralık 2013'den beri)

Bağımsızlık Tarihi: 1 Ocak 1956 tarihinde Mısır ve Birleşik Krallık'tan bağımsızlığını kazanmıştır.

Başkent: Hartum

Başlıca Şehirler: Port Sudan, Kassala, Dunqulah

Din: Sunni Müslüman

Dil: Arapça (resmi dil), İngilizce (resmi dil), Nubian

DEMOGRAFIK VERİLER

Nüfus: 39.3 milyon

Nüfus Artış Oranı: % 1.7

Nüfus Yapısı

0-14 yaş	% 42.1
15-64 yaş	% 55.2
65 yaş ve üstü	% 2.7

DİPLOMATİK TEMSİLCİLER

T.C Hartum Büyükelçisi: Cemalettin AYDIN

T.C. Hartum Ticaret Müşaviri: Mustafa YAVUZ

Sudan Ankara Büyükelçisi: Osman Eldirdiri ELMOBARK

Sudan İstanbul Başkonsolosu: Asım Mohamed Ali MUKHTAR

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

Para Birimi: Sudan Poundu (SDG)

GSYİH: 73.8 milyar dolar

Reel Ekonomik Büyüme: % 3.1

Enflasyon Oranı: % 36.9

Kişi Başına Düşen Milli Gelir: 1 875 dolar

İşgücü: 11.9 milyon

İşsizlik Oranı: % 13.6

İhracat: 4.3 milyar dolar

İthalat: 8.2 milyar dolar

GENEL EKONOMİK DURUM

Sudan, Dünya Bankası “İş Yapma Kolaylığı 2015” listesinde 189 ülke arasında 160’ıncı sırada yer almaktadır. Ülke ekonomisi uzun yıllar boyunca tarım ve hayvancılığa dayanmış, sanayi ise daha az bir seviyede gelişmiştir. 1999 yılında ülkenin petrol ihraç etmeye başlaması ile petrol ülke ekonomisinin lokomotifi haline gelmiştir, ancak 9 Temmuz 2011 tarihinde Güney Sudan’ın ayrılması ile birlikte Sudan bu gelirden mahrum kalmıştır. Ülkede günlük petrol üretimi 110 bin varil civarında seyretmekte, bu da sadece iç tüketimi karşılamaktadır. Güney Sudan’ın bağımsızlığından sonra döviz gelirlerinin artırılması amacıyla başta altın olmak üzere madencilik, tarım ve hayvancılık sektörlerine öncelik verilmeye başlanmıştır.

Ülkede yaşanan döviz sıkıntısına çözüm bulmak amacıyla Sudan Merkez Bankası tarafından bazı ürünlerin ülkeye ithalatı yasaklanmıştır. Bunlar arasında canlı hayvanlar, süt, yumurta ve diğer hayvan ürünleri, tüm mobilya çeşitleri, boya, işlenmiş plastik ürünler, gazlı içecekler ve tatlılar yer almaktadır.

Tarım hem GSYİH’deki payı hem de istihdama katkısı açısından ülke ekonomisinin en büyük sektörünü oluşturmaktadır. Ülkede yetiştirilen tarım ürünlerinin başında pamuk gelmektedir. Pamuk üretiminin % 90’ı devlet tarafından gerçekleştirilmekte olup, diğer önemli tarım ürünleri susam, yer fıstığı ve şeker kamışıdır. Sudan dünyanın en büyük Arap zamkı üreticisi ve ihracatçısı olup, dünya Arap zamkı ihtiyacının % 80’i Sudan tarafından karşılanmaktadır.

Yetersiz altyapı ve politik istikrarsızlıklar Sudan’ı turizm açısından oldukça geri bırakmıştır. Kızıldeniz’de dalış yapma turizm açısından büyük potansiyel oluşturmakla birlikte, bölgedeki altyapı ve oteller yetersiz durumdadır.

GSYİH’İN SEKTÖREL DAĞILIMI (2015)	
TARIM	% 28.9
SANAYİ	% 20.4
HİZMETLER	% 50.7

İŞGÜCÜNÜN SEKTÖREL DAĞILIMI (1998)	
TARIM	% 80
SANAYİ	% 7
HİZMETLER	% 13

FIRSATLAR VE ZORLUKLAR

Fırsatlar

- COMESA (Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı) üyesi olma özelliği ile yaklaşık 500 milyonluk bir pazara hitap etmektedir.
- Orta Doğu ve Batı Afrika arasında stratejik bir konuma sahiptir.
- Serbest Bölgede faaliyet gösteren yatırımcılar 15 yıl boyunca kurumlar vergisinden, ithal/ihrac edilen ürünler ise gümrük vergisinden muaftır.
- Serbest Bölge içerisindeki yatırımlar devlet güvencesi altındadır, dondurulamaz ve el konulamaz.

Zorluklar

- Sudan, Dünya Bankası “İş Yapma Kolaylığı 2016” raporunda 189 ülke arasında 159’uncu sıradadır.
- Bürokrasi ağır işlemekte, şirket kurulumu 1 aydan uzun zaman almaktadır.
- Altyapı eksiklikleri nedeni ile ulaşım zorlukları ve elektrik kesintileri yaşanmaktadır.
- Türkiye’den Sudan’a ihrac edilen ürünlerde gümrük vergisinin yüksek oluşu ülkemiz aleyhine haksız rekabet oluşturmaktadır.
- Türkiye’den getirilen vasıflı işçi ve teknik elemanlarının çalışma ve oturma izinleri için ödenen harçlar çok yüksek olup, her başvuruda sabit olmayan oranlarda vergi ve harç talep edilmektedir.

SUDAN’NIN DIŞ TİCARETİ

BAŞLICA İHRACAT YAPTIĞI ÜLKELER (2014)

MACAU	% 20.1
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	% 30.2
SUUDİ ARABİSTAN	% 14.6
MISIR	% 4.9

Başlıca İhrac Ürünleri

- Altın
- Petrol, petrol ürünleri
- Pamuk, susam, şeker, yer fıstığı
- Arap zamkı
- Canlı hayvan

BAŞLICA İTHALAT YAPTIĞI ÜLKELER (2014)

MACAU	% 20.1
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	% 10.2
HİNDİSTAN	% 8
MALEZYA	% 7.4
MISIR	% 5.3

Başlıca İthal Ürünleri

- Gıda ürünleri
- İşlenmiş ürünler
- Rafineri ve taşımacılık ekipmanları
- İlaç ve kimyasallar
- Tekstil ürünleri
- Buğday

SUDAN İLE TÜRKİYE ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Türkiye ile Sudan Arasındaki Başlıca Anlaşmalar

- Ticaret Anlaşması
- Ekonomik ve Ticari İşbirliği Anlaşması
- Kültür Anlaşması
- Denizcilik Anlaşması
- İkili Hava Ulaştırması Anlaşması
- Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolü
- Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması
- Sağlık ve Tıp Alanında İşbirliğine Dair Protokol
- Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması
- Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması
- Diplomatik Pasaportlar Hamilleri İçin Vize Muafiyeti Anlaşması (umumi pasaport hamilleri için 100 dolar harç karşılığında sınırda vize temini mümkündür)

Sudan'daki Önemli Türk Yatırımları

* Sudan'daki Türk firmaları, demir-çelik, çimento, PVC üretimi, deri, mermercilik, tahıl ithalat ve ihracatı, fırıncılık, perde ve mobilya, şehirlerarası otobüs taşımacılığı, tarım ürünleri ve beyaz eşya ticareti alanlarında yoğunlaşmıştır.

* 2014 yılında Türkiye Sudan'da 99 yıllığına 780 bin dönümlük bir tarım arazisi kiralamıştır. Kiralanan arazide ananas, mango, avakado gibi tropikal meyveler ve yağlı tohumlar yetiştirilecektir.

TÜRKİYE - SUDAN ARASI İHRACAT-İTHALAT GENEL VERİLER (\$)

	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2013	268.662.340,00	26.330.095,00	242.332.245,00	294.992.435,00
2014	307.872.075,00	12.150.385,00	295.721.690,00	320.022.460,00
2015	424.554.609	24.607.113	399.947.496,00	449.161.722,00
2016	460.474.471	49.635.822	410.838.649,00	510.110.293,00

Kaynak: TÜİK

SAKARYA- SUDAN ARASI DIŞ TİCARET (\$)

	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2013	3.694,00	26.250,00	-22.556,00	29.944,00
2014	117.859,00	0,00	117.859,00	117.859,00
2015	1.308.758,00	0,00	1.308.758,00	1.308.758,00
2016	1.454.147,00	162.011,00	1.292.136,00	1.616.158,00

Kaynak: TÜİK

TÜRKİYE’NİN SUDAN’A İHRAÇ ETTİĞİ BAŞLICA ÜRÜNLER
<ul style="list-style-type: none">• Kazan, makine ve cihazlar• Yenilen sebzeler• Gıda ürünleri• Değirmencilik ürünleri, nişasta, buğday• Demir – çelik, demir-çelikten eşya• Elektrikli makina ve cihazlar• Plastik ve mamulleri

TÜRKİYE’NİN SUDAN’DAN İTHAL ETTİĞİ BAŞLICA ÜRÜNLER
<ul style="list-style-type: none">• Yağlı tohumlar• Kıymetli, yarı kıymetli taşlar• Ham postlar, deriler• Plastik ve mamulleri• Laklar, sakızlar, reçine• Pamuk, pamuk ipliği• Sert kabuklu meyveler

TÜRKİYE’DE FAALİYET GÖSTEREN SUDAN SERMAYELİ FİRMALAR

31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla Türkiye’de 71 adet Sudan sermayeli firma bulunmaktadır.

NOTLAR

* THY’nin Sudan’ın başkenti Hartum’a direkt uçuşu bulunmaktadır. (Güney Sudan’ın başkenti Juba’ya da direkt uçuşu bulunmaktadır.)

KAYNAKÇA

- Cental Intelligence Agency, World Factbook (<https://www.cia.gov/>)
- World Bank (Dünya Bankası) (<http://www.worldbank.org/>)
- International Trade Centre (<http://www.trademap.org/>)
- Market Acces Map (<http://www.macmap.org/>)
- T.C. Dışişleri Bakanlığı (<http://www.mfa.gov.tr/>)
- T.C. Ekonomi Bakanlığı (<http://www.ekonomi.gov.tr/>)
- Türkiye İstatistik Kurumu (<http://www.tuik.gov.tr/>)